

Súd: Krajský súd Bratislava  
Spisová značka: 4Co/43/2020  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1106212040  
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2021  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Valéria Kleinová  
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1106212040.4

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Valérie Kleinovej a členov senátu Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej a JUDr. Anny Kašajovej v právnej veci žalobcu: O.. I.. H. T.O., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. J. T. H., XXXXX M. A. M., M., zastúpený advokátom JUDr. Ľubomír Hlbočan, Vajnorská ul. č. 20, Bratislava, IČO: 31 772 854, proti žalovanému: S.. P. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. X, T., zastúpený: Erben & Erben, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Mostová 2, Bratislava, IČO: 35 724 111, o určenie neplatnosti závetu, na odvolanie žalobcu a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 07. marca 2017 č.k. 25C 35/2006-612 takto

### rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti a v napadnutej zamietajúcej časti **p o t v r d z u j e .**

V časti nároku na náhradu trov konania a náhrady trov štátu vo výrokoch III., IV. a V. rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

### o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutý rozsudkom súd prvej inštancie určil, že závet zo dňa 03.12.2001 poručiťky E.. R. T., rod. Š., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. - J. E., M. P., zomrelej dňa XX.XX.XXXX, je neplatný v tej časti, v ktorej sa žalobcovi nedostáva jedna polovica dedičského podielu zo zákona. Vo zvyšku žalobu zamietol. Žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, štátu priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50% a proti žalovanej v rozsahu 50 %.

2. Vychádzal zo skutkového vymedzenia žaloby žalobcom, ktorou sa domáhal určenia neplatnosti závetu zo dňa 03.12.2001 poručiťky E.. R. T., rod. Š., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. - J. E., M. P., zomrelej dňa XX.XX.XXXX ako aj určenia, že dôvody vydedenia žalobcu poručiťkou E.. R. T., rod. Š.R., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. - J. E., M. P., zomrelej dňa XX.XX.XXXX, v listine o vydedení zo dňa 03.12.2001, nie sú dané, tým, že predmetné listiny považuje za absolútne neplatné právne úkony s poukazom na ust. § 469a, § 476, § 476a, § 37 ods. 1, § 39 a § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že jeho matka predmetné listinu vlastnoručne nenapísala, nakoľko sú písané tlačným písmom, ktoré nikdy nepoužívala rovnako ako nepoužívala arabské číslice pri písaní mesiaca v dátume. Poukázal aj na nepravdivosť tvrdení uvedených v listine o vydedení, podľa ktorej sa prestal pred piatimi rokmi zaujímať rodičov kvôli sporom o dedičstvo a všetku opateru zabezpečoval len žalovaný a jeho synovia.

3. Žalovaná vo svojom vyjadrení k žalobe uviedla, že závet ako aj listinu o vydedení spísala ich matka na základe slobodnej a vlastnej vôle a žiadal žalobu zamietnuť v celom rozsahu.

4. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 01.06.2015 č. k. 25C/35/2006-486 a určil, že dôvody vydedenia žalobcu poručiťkou E.. R. T., rod. Š., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. - J. E.,

M. P., zomrelej dňa XX.XX.XXXX, v listine o vydedení zo dňa 03.12.2001, nie sú dané a návrh žalobcu v časti o určenie, že závet zo dňa 03.12.2001 poručiťky E.. R. T., rod. Š., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. - J. E., M. P., zomrelej dňa XX.XX.XXXX, je neplatný, zamietol.

5. Na odvolanie žalobcu a žalovanej Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 12.10.2016 č.k. 4Co 520/2015-551 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa určenia, že dôvody vydedenia žalobcu poručiťkou v listine o vydedení zo dňa 03.12.2001 nie sú dané, potvrdil a v ostatnej napadnutej časti týkajúcej sa určenia neplatnosti závetu, rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Poukázal na to, že v predmetnom konaní sa žalobca okrem neplatnosti závetu domáhal aj určenia, že dôvody vydedenia nie sú dané a z obsahu žaloby je tak nepochybný výslovný prejav vôle žalobcu dovoliť sa neplatnosti závetu, teda nebyť vylúčený z dedenia na základe závetu, čiže aj vady závetu spočívajúcej v jeho rozpore s ust. § 479 Občianskeho zákonníka a žalobca tak zreteľne prejavil aj svoju vôľu namietat' aj relatívnu neplatnosť uvedeného právneho úkonu. Vyslovil názor, že doručením žaloby žalovanej nastali účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti závetu. Mal za to, že preto bolo povinnosťou súdu prvej inštancie vzhľadom na vyššie uvedené zaoberať sa v konaní aj otázkou relatívnej neplatnosti závetu vzhľadom aj na úspech žalobcu v časti jeho nároku o neplatnosť vydedenia, resp. určenia, že dôvody vydedenia nie sú dané, čím sa stal súd prvej inštancie nezaoberal, v dôsledku čoho bola odňatá možnosť žalobcovi, aby uskutočňoval jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nebolo možné napraviť v odvolacom konaní.

6. Žalobca na pojednávaní dňa 13.01.2017 uviedol, že v konaní žiada o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu závetu, dovolal sa relatívnej neplatnosti podaním žaloby. Doplnil argumentáciu vo vzťahu k absolútnej neplatnosti závetu a poukázal na rozpor obsahu listiny o vydedení a závetu, a to že v listine o vydedení neboli uvádzaní potomkovia žalobcu, preto sa na nich nemohlo vydedenie vzťahovať. Vychádzajúc z obsahu závetu a z použitého slova „zanechávam“ znamenalo by to, že poručiťka zanechala všetok majetok žalovanej, čo je v rozpore s listinou o vydedení. Ďalej žalobca opätovne poukázal na nespĺnenie náležitostí závetu vyžadovaných ust. § 37 Občianskeho zákonníka, pričom poukázal už na vykonané dokazovanie v spore. Má za to, že závet ako i listina o vydedení boli antidatované. K otázke relatívnej neplatnosti závetu uviedol, že o jeho obsahu sa dozvedel dňa 03.02.2005, kedy mu bol predložený notárom v dedičskom konaní.

7. Po právnej stránke súd prvej inštancie vychádzal z ustanovení § 37 ods. 1, § 38 ods. 2, § 39, § 40 ods. 1, § 40a, § 41, § 476 ods. 1,2, § 476a, § 473, § 479 Občianskeho zákonníka (ďalej OZ) a po vykonaní dokazovania vyjadrením strán, zápisnicou z dedičského konania č. XD/XXX/XXXX zo dňa 19.09.2005, zápisnicou z dedičského konania č. XD/XXX/XXXX zo dňa 27.09.2005, závetu spísaného poručiťkou E.. R. T. dňa XX.XX.XXXX zistil, že poručiťka pre prípad smrti prenecháva všetok svoj majetok svojej dcére P.F. J. rod. T. (žalovanej). Konštatoval, že skúmal, či závet je absolútne neplatným právnym úkonom podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka, či poručiťka v čase jeho spísania mala spôsobilosť na právne úkony a nekonala v duševnej poruche (§ 38 Občianskeho zákonníka), či závet spĺňa náležitosti právneho úkonu (§ 37 Občianskeho zákonníka). Uviedol, že z predloženého závetu zo dňa 3.12.2001, podpísaného poručiťkou E.. R. T., napísaného vlastnou rukou, vyplýva prejav vôle, ktorého obsahom je nakladanie s vlastným majetkom pre prípad smrti. Keďže na základe podania žalobcu zo dňa 10.03.2014 bola odstránená spornosť, či poručiťka závet napísala, skúmal, či závet spĺňa náležitosti uvedené v ust. § 476 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka a v ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že poručiťka určite a zrozumiteľne v závete prejavila svoju vôľu naložiť s majetkom pre prípad smrti, keď uviedla „pre prípad smrti zanechávam všetok svoj majetok dcére P. J.R. rod. T., nar. XX.J. XXXX, bytom v T., U. X“, rovnako mal za preukázané aj splnenie podmienok uvedených v ust. § 476 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Nezrozumiteľnosť prípadne neurčitosť závetu nespôsobuje skutočnosť, že listina o vydedení a závet si odporujú tým, že závet opomína dcéru žalobcu. Vyslovil, že skutočnosť, že poručiťka závetom opomenul neopomenuteľných dedičov spôsobuje len relatívnu neplatnosť závetu, ktorej je potrebné sa dovoliť (ust. § 479 Občianskeho zákonníka). V konaní žalobca podľa súdu prvej inštancie neuniesol dôkazné bremeno tvrdenia, že poručiťka listiny nenapísala slobodne, pod nedovoleným nátlakom zo strany inej osoby. I v prípade, ak by bola pravdivou skutočnosť, že pri písaní predmetnej listiny pomáhala poručiťke pri formulovaní iná osoba, z uvedeného nemožno bez iného vyvodit', že išlo o konanie pod tlakom násillia, bezprávnej vyhrážky prípadne za konanie v tiesni. V konaní nebola preukázaná ani skutočnosť, že poručiťka v čase spísania listiny o vydedení trpela duševnou poruchou, hoci aj prechodnou, ktorá by spôsobila absolútnu neplatnosť

uvedených právnych úkonov. Tvrdenie žalobcu, že poručiiteľka závet napísala v iný deň ako 03.12.2001, nebolo v konaní žalobcom preukázané. Na základe uvedeného súd prvej inštancie ustálil, že v konaní nebolo preukázané, že závet poručiiteľky E.. R. T. zo dňa 03.12.2001 je absolútne neplatným právnym úkonom. Vychádzajúc zo záverov uvedených v rozhodnutí odvolacieho súdu, súd prvej inštancie pristúpil s preskúmaním dôvodov relatívnej neplatnosti závetu. V konaní nebolo sporným, že po smrti E.. R. T., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX ako dedičia v I. dedičskej skupine prichádzajú do úvahy žalobca a žalovaný. Nakoľko súd v konaní určil, že neboli dané dôvody na vydedenie žalobcu, žalobca sa dovolal relatívnej neplatnosti závetu, je dôvodným postup podľa ust. § 479 Občianskeho zákonníka. Žalobca sa dovolal relatívnej neplatnosti závetu voči žalovanému dňom 15.05.2006, kedy mu bola doručená žaloba, t.z. uvedeným dňom nastali účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti závetu voči žalovanému. Vychádzajúc zo zápisnice z dedičského konania sp. zn. XD/XXX/XXXX C. X/XXXX zo dňa 19.09.2005 možno preto ustáliť, že žalobca sa dovolal relatívnej neplatnosti závetu v prekluzívnej lehote. Z obsahu závetu poručiiteľky E.. R. T. zo dňa 03.12.2001 vyplýva, že prejavila svoju vôľu naložiť s celým svojim majetkom pre prípad smrti v prospech žalovaného a žalobcovi ako plnoletému potomkovi sa nedostal tzv. povinný zákonný dedičský podiel, t.j. 1/2 jeho podielu zo zákona. Na základe uvedeného, preto súd posúdil predmetný závet poručiiteľky zo dňa 03.12.2001 v časti, v ktorej došlo k vydedeniu žalobcu ako plnoletého potomka poručiiteľa ako neplatný a vo zvyšku súd žalobu zamietol.

8. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP, a keďže čistý pomer úspechu a neúspechu v spore bol na strane žalobcu v rozsahu 50%, priznal mu proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 %.

9. Vzhľadom k tomu, že v konaní bolo z prostriedkov štátu uhradené svedočné vo výške 12,20 Eur (uznesenie č.k. 15C/128/2006-119), zaviazal súd prvej inštancie k náhrade trov štátu strany spory podľa pomeru úspechu v spore.

10. Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalobca aj žalovaná.

11. Žalovaná vo svojom odvolaní, podanom prostredníctvom svojho právneho zástupcu, žiadala napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietnuť a priznať jej náhradu trov za celé konanie v rozsahu 100% a štátu priznať proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Dôvodila tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP), súd prvej inštancie vychádzal zo znenia pri rozhodovaní žaloby a jej doplnenia, kde sa žalobca domáhal určenia neplatnosti závetu zo dňa 3.12.2001 poručiiteľky E.. R. T., ako aj určenia, že dôvody vydedenia žalobcu nie sú dané. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že predmetné listiny považuje za absolútne neplatné právne úkony. Názor Krajského súdu, týkajúci sa výkladu vôle žalobcu dovoliť sa relatívnej neplatnosti závetu podľa žalovanej neobstojí. Vôľou žalobcu nepochybne bolo iba určenie, že závet je absolútne neplatný. Vyjadril to výslovne ešte aj na pojednávaní dňa 13.1.2017 a jeho právna zástupkyňa jednoznačne a jasne uviedla: „Trváme naďalej na tom, že závet je absolútne neplatným právnym úkonom a nemohlo ísť o slobodnú vôľu poručiiteľky“, hore uvedený výrok odznel po tom, ako mal žalobca dostatočne dlhý čas na oboznámenie sa s obsahom rozsudku krajského súdu č. k. 4Co 520/2015-551 zo dňa 12.10.2016, v ktorom odznela aj úvaha o možnej relatívnej neplatnosti závetu. Právne podmienky pre absolútnu a relatívnu neplatnosť závetu sú zásadne odlišné. Odlišné sú podľa žalovanej aj závery, ku ktorým súdy pri posudzovaní žaloby o určení absolútnej alebo relatívnej neplatnosti právneho úkonu prídu. Žalobca bol právne zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. Pokiaľ napriek všetkým okolnostiam žalobou počnúc a po 11 rokoch na pojednávaní kategoricky trval len na určení absolútnej neplatnosti závetu, bola rozhodovacia právomoc súdu týmto vymedzením/definovaním daná a nie je v kompetencii súdov rozhodovať ultra petitem (§ 216 ods. 1 CSP). Z prednesov žalobcu je zrejmé, že sa nepochybne domáhal určenia neplatnosti celého závetu, nielen jeho časti, čo hypoteticky vyplýva pri relatívnej neplatnosti. Na určenie absolútnej neplatnosti závetu neboli splnené právne predpoklady a preto mal súd prvej inštancie podľa žalovanej žalobu zamietnuť, tak ako to správne urobil vo svojom predchádzajúcom rozsudku z 1.6.2015. Poukázala na podanie zo dňa 2.2.2017, v ktorom okrem iného poukazovala na to, že žalobca nepreukázal svoj naliehavý právny záujem na určení absolútnej neplatnosti závetu. Jeho naliehavým právnym záujmom bolo, aby sa stal dedičom, aby mohol dediť po svojej matke - poručiiteľke E.. R. T.. Otázka platnosti, resp. neplatnosti závetu bola iba predbežnou pre určenie podstaty, či je alebo nie je dedičom po svojej matke, ktorá ho v závete nespomenula. Bola toho názoru, že napadnutý rozsudok nedáva odpoveď, kto je dedičom zvyšnej časti dedičského podielu, ktorá žalobcovi v prípade relatívnej

neplatnosti závetu neprislúcha. Hypoteticky sa dedičom zvyšnej časti môže stať potomok poručiteľa alebo Slovenská republika. Z uvedeného dôvodu bolo naliehavým právnym záujmom žalobcu určiť, že je dedičom 1/2 dedičstva po svojej matke (t.j. celého svojho zákonného podielu) a nie otázka platnosti závetu. Nakoľko súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku ustálil, že sa žalobca domáhal relatívnej neplatnosti závetu, došlo ku kumulácii dvoch dedičských titulov - dedenia zo zákona a dedenie zo závetu. Dedičské právo zo zákona je pri (hypotetickej) relatívnej neplatnosti závetu nepochybné do výšky 50% dedičského podielu. Nezodpovedanou, a teda naďalej spornou zostáva otázka, kto je/bude dedičom zvyšnej 50 %-nej časti dedičského podielu. Napadnutý rozsudok odpoveď na danú otázku nedáva. Určenie relatívnej platnosti závetu teda nedáva odpoveď na otázku, kto je dedičom zostávajúcej časti dedičstva, na ktorú sa relatívne neplatný závet nevzťahuje. Určením relatívnej neplatnosti závetu, súdom prvej inštancie, žalobca nezískal legitimitu na dedenie z tohto (sporného) závetu. Nestal sa automaticky súdom určeným dedičom. Preto žalobca nemohol mať naliehavý právny záujem na určení neplatnosti závetu, ale na určení, že je dedičom. Súd mal žalobu z dôvodu absencie naliehavého právneho záujmu zamietnuť. (Poukázala na článok D.. A. P., Sporné otázky v konaní o dedičstve, Bulletin advokácie č. 10/2012).

12. Žalobca svojim odvolaním podaným prostredníctvom svojho právneho zástupcu napadol II. a III. výrok napadnutého rozsudku z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 CSP z dôvodov písm. f), h) CSP a žiadal rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II., III. ktorým bol jeho návrh na určení neplatnosti závetu z 03.12.2001 zamietnutý, zmeniť a určiť, že závet poručiťky zo dňa 03.12.2001 E.. R. T., rod. Š., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. - J. E., M. P., zomrelej dňa XX.XX.XXXX, je neplatný a priznať mu aj 100 % -nú náhradu trov konania, alternatívne vo výroku II, III. zrušiť vec v tomto rozsahu vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Konštatoval, že v predmetnom spore bolo predmetom konania určenie, že dôvody vydedenia žalobcu poručiťkou v listine o vydedení (negatívny závet) zo dňa 03.12.2001 nie sú dané ako aj neplatnosť závetu zo dňa 03.12.2001. Súd prvej inštancie podľa neho správne zistil skutkový stav veci, avšak pokiaľ žalobu vo výroku II. zamietol, tak správne zistený skutkový stav nesprávne právne posúdil. Vzhľadom na okolnosti prípadu bolo zrejmé, že závet zo dňa 03.12.2001, ale aj listina o vydedení (negatívny závet) boli napísané poručiťkou v ten istý deň, teda 03.12.2001, ktorá z týchto listín bola napísaná skôr alebo neskôr, zistené nebolo. Vzhľadom na to, že obe listiny - závet, spísané 03.12.2001 tou istou osobou - poručiťkou, sledovali cieľ, aby žalobca bol vylúčený z dedičstva alebo jeho dedičský podiel krátený, nemohol súd v tejto súvislosti neprihliadnuť na to, že oba záveti popri sebe neobstoja. Uviedol, že vydedenie je jednostranný právny úkon poručiťky, ktorým tento prejavuje svoju vôľu, že určitý dedič nemá dostať svoj dedičský podiel, resp. že má dostať menej. Oba záveti si vzájomne odporujú a nemôžu obstáť popri sebe. Navyiac v listine o jeho vydedení nie sú uvedené osoby uvedené v ust. § 473 ods. 2 OZ, v danom prípade dcéra žalobcu. Preto podľa žalobcu oba záveti nemôžu popri sebe obstáť, lebo si vzájomne odporujú. Negatívny závet nevylučuje z dedenia vnučku, dcéru žalobcu. Naopak závet z toho istého dňa, v ktorom poručiťka uvádza, že „pre prípad svojej smrti zanechávam všetok svoj majetok dcére P. J. rod. T., nar. XX. J. XXXX, bytom v T. U. X“ by vylučoval neopomenuteľného dediča, ak by slovo zanechávam bolo vykladané ako poručujem a prajem si aby zdedila. Namietal, že v konaní sa nezistilo, ktorý zo závetov bol napísaný skôr hoci boli písané v ten istý deň sa nezistilo v konaní. Preto súd nemohol nehodnotiť to, že tieto záveti si vzájomne odporujú. Poručiťka by nemohla zanechať všetok svoj majetok dcére P. J. -žalobkyni, lebo nevylúčila v negatívnom závete z toho istého dňa osoby uvedené v § 473 ods. 2 OZ - dcéru odporcu. Aj formulácia „pre prípad svojej smrti zanechávam všetok svoj majetok“ považoval za neurčitú. V tomto prejave výslovne poručiťka neuvádza, že si praje, aby všetok majetok zdedila žalovaná, ale uvádza, že jej ho len zanecháva. Uviedol, že v konaní bolo preukázané, že žalovaná mala od bytu poručiťky kľúče, že on sa do tohto bytu nemohol dostať a že žalovaná spravovala majetok poručiťky. Preto aj formulácia závetu, že zanecháva všetok svoj majetok dcére P. J. je neurčitá, preto závet pre svoju neurčitosť a nezrozumiteľnosť s prihliadnutím aj na obsah negatívneho závetu spísaného v ten istý deň je podľa žalobcu neplatným právnym úkonom. S odvolaním sa na § 480 ods. 1 OZ uviedol, že neskorší závet je spôsobilý nahradiť pôvodný závet len vtedy, ak je platný a obsah pôvodného závetu je v rozpore s obsahom neskoršieho závetu. Poručiťka zriadila dva záveti v ten istý deň bez toho, aby ktorýkoľvek závet v listinách, ktoré napísala 03.12.2001, zrušila. Teda oba záveti nemôžu podľa žalobcu obstáť vedľa seba, navzájom sa vylučujú. Mal za to, že poručiťka nemohla zanechať všetok svoj majetok dcére P. J. v závete zo dňa 03.12.2001, lebo v negatívnom závete, ktorým vydedila syna - žalobcu, nevydedila aj osoby uvedené v § 483 ods. 2 OZ - teda dcéru žalobcu. Vyjadrenie, že pre prípad svojej smrti zanecháva všetok svoj majetok dcére mal za v rozpore so zákonom. Slovo zanechávam nemožno vysvetľovať tak, že prejav vôle poručiťky bol taký, že tento majetok odkazuje dcére a že

má byť jeho jedinou dedičkou, keď v negatívnom závete nevyvlúčila osoby uvedené v § 483 ods. 2 OZ a preto v závete neuvádza, že tento majetok odkazuje svojej dcére aby ho zdedila ale použila slovo „zanechávam“ a nie slovo odkazujem. Závet, ktorým poručiiteľka zanecháva všetok svoj majetok dcére P. J., je okrem iného právny úkon neurčitý a ako taký aj neplatný. Z obsahu závetu zo dňa 03.12.2001, kde poručiiteľka uviedla, že pre prípad svojej smrti zanecháva všetok svoj majetok dcére P. J., nemožno dovodiť aj vzhľadom na obsah negatívneho závetu, že by vôľa poručiiteľky bola taká, aby tento majetok aj zdedila, resp. že tento majetok jej poručuje ako dedičke. Zanechať majetok možno do správy, do opatery, ktorú v konečnom dôsledku nad majetkom poručiiteľky aj žalovaná reálne robila a vykonávala. V podstate závet ale i listina o vydedení boli spísané poručiiteľkou dňa 03.12.2001 v čase, keď sa žalovaná o poručiiteľku trvalo starala vo svojom byte. V čase spisovania listiny o vydedení (negatívny závet) dňa 03.12.2001 bolo zrejmé, že skutočnosti v tejto listine uvedené sú nepravdivé a nezodpovedajú skutočnosti a realite. Žaloba bol toho názoru, že v konaní bolo preukázané, že tvrdenia v negatívnom závete o vydedení zo dňa 03.12.2001 sú nepravdivé a teda nie sú dané. Nemal preto za zrejmé, prečo poručiiteľka zriadila negatívny závet s takýmto obsahom a koho to sledovalo záujem, súd prvej inštancie s ohľadom na okolnosti prípadu mal a mohol vyvodiť. Neplatnými právnymi úkonmi sa dostala do výhody žalovaná, a teda len ona mala záujem na spísaní týchto listín. Preto aj tvrdil, že poručiiteľka tieto listiny vyhotovila na diktát, čo je možné dovodiť z toho, že poručiiteľka by predsa nepísala skutočnosti, ktoré nie sú pravdivé, aby týmto privodila vydedenie svojho syna. Možno mať za to, že obsahu týchto listín (ktoré sú navyše koncipované opisom zo zákona) poručiiteľka vôbec nerozumela. Keďže súd v konaní nezistil, ktorý zo závetov bol spísaný skôr, mal vysloviť neplatnosť závetu zo dňa 03.12.2001, lebo tento závet je absolútne neplatným právnym úkonom pre svoju neurčitosť, nezrozumiteľnosť, ako i pre to, že tento závet popri negatívnom závete neobstojí. Pokiaľ poručiiteľka v závete o vydedení nevyvlúčila osoby uvedené v § 483 ods. 2, teda dcéru žalobcu, tak v takom prípade jej vôľou nemohlo byť to, aby všetok majetok zdedila jej dcéra P. J., čo sa má dovodzovať len zo slova „zanechávam“. Uviedol, že poručiiteľka zomrela dňa XX.XX.XXXX a o obsahu závetu a negatívneho závetu, ktoré poručiiteľka mala spísať v ten istý deň a to 03.12.2001 (ktorý skôr a ktorý neskôr zistené nebolo ale je zrejmé, že oba nemohla napísať naraz v ten istý deň, v tú istú hodinu a v tú istú minútu), sa dozvedel po jej smrti a tieto listiny predložila notárovi práve žalovaná, u ktorej poručiiteľka v čase smrti bývala. Z dedičského spisu je zrejmé, že žalovaná v dedičskom konaní po nebohom otcovi účastníkov konania zastupovala svoju matku ako dedičku. Dokonca v tomto konaní predložila listinu o zdravotnom stave svojej matky, z ktorej vyplývalo, že nie je spôsobilá sama sa zastupovať pre pokročilú Parkinsonovu chorobu. Z toho podľa neho vyplývajú pochybnosti o to, kto mal záujem vylúčiť z dedičstva navrhovateľa, či to bola vôľa poručiiteľky alebo či to bol záujem odporkyne. V konaní bolo preukázané svedkami, že po napísaní týchto závetov sa žalobcovi podarilo stretnúť so svojou matkou - poručiiteľkou v roku 2012 a svedkovia uviedli, že táto bola jeho návštevou nadšená, čo vylučuje obsah závetu a negatívneho závetu. Nakoniec v inom konaní (o určení, že do dedičstva patrí i byt, ktoré bolo vylúčené na samostatné konanie) bolo preukázané, že poručiiteľka vlastnoručne napísaným a podpísaným listom (na ktorom poprela žalovaná pravosť podpisu svojej matky ale originál listu na skúmanie pravosti podpisu odmietla predložiť súdu) vyzvala žalovanú na vrátenie daru - darovaného bytu pretože žalovaná nespĺnila svoj záväzok vysporiadať sa so svojim bratom - (okrem iného sa k tomu písomne zaviazala so svojim overeným podpisom u notára). Vytýkal súdu prvej inštancie, že na tieto okolnosti súd prvej inštancie neprihliadol pri hodnotení dôkaznej situácie, hoci sú obsahom spisu, lebo bola podaná len jedna žaloba, kde sa domáhal viacerých výrokov avšak procesné ich súd rozdelil na dve konania. Poukázal na ust. § 479 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého „maloletým potomkom sa musí dostať aspoň toľko, koľko robí ich dedičský podiel zo zákona, a plnoletým potomkom aspoň toľko, koľko robí jedna polovica ich dedičského podielu zo zákona. Pokiaľ tomu závet odporuje, je v tejto časti neplatný, ak nedošlo k vydedeniu uvedených potomkov.“ Konštatoval, že súd prvej inštancie je povinný a bol povinný skúmať platnosť oboch závetov zo dňa 03.12.2001 z hľadiska ich neplatnosti ex offo. Nepochybne podanú žalobu na určenie neplatnosti závetu zo dňa 03.12.2001 mal posudzovať aj s ohľadom na § 40a OZ. S odvolaním sa na § 479 OZ mal za to, že jeho žaloba, ktorou sa dovoľával neplatnosti závetu s odvolaním sa aj na § 40a OZ, bola na mieste a súd vzhľadom na to, že žalobca v trojročnej lehote uplatnil a dovolal sa neplatnosti tohto právneho úkonu na súde, nemal zamietnuť jeho žalobu. Aj keď dedičské konanie nie je ukončené, bolo v jeho záujme, aby súd jeho žalobe vyhovel, lebo by sa mohlo stať, že v dedičskom konaní bude žalovaná tvrdiť, že sa v lehote troch rokov ako sa dozvedel o tejto relatívnej neplatnosti právneho úkonu, tohto voči nej nedovolal, a bude tvrdiť, že tento právny úkon je platný. Preto bol daný a je daný jeho naliehavý právny záujem na takomto určení relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Uviedol, že sa okrem neplatnosti závetu domáhal aj určenia, že dôvody vydedenia nie sú dané, teda dovoľával sa neplatnosti závetu, čiže nebyť vylúčený z dedenia, na základe závetu a namietal absolútnu neplatnosť závetu. Mal za to, že závet je absolútne

neplatný, pričom poukazoval na rozpor obsahu listiny o vydedení a závetu a to, že v listine o vydedení neboli uvádzaní potomkovia žalobcu, a preto sa na nich ani nemohlo vydedenie vzťahovať. Vychádzajúc z obsahu závetu a použitia slova „zanechávam“, znamenalo by to, že poručiiteľka zanechala všetok majetok žalovanej, čo je v rozpore s listinou o vydedení. Poukázal na nesplnenie náležitosti závetu vyžadovaných v § 37 Občianskeho zákonníka s tým, že závet je neplatný, pretože tento právny úkon nie je určitý a zrozumiteľný, v neposlednom rade obchádza neopomenuteľných dedičov, a to jeho dcéru, na ktorú sa vydedenie nemohlo vzťahovať. Preto napádal rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej súd prvej inštancie vo zvyšku žalobu zamietol, poručiiteľka nemohla prejavíť vôľu tak, že by vylúčila z dedenia svoju dcéru a preto je tento závet neplatný. Súčasne žalobca napadol aj výrok, ktorým mu bola priznaná náhrada trov konania v rozsahu 50 % a žiadal rozsudok v tejto časti zmeniť a priznať náhradu trov konania v rozsahu 100%.

13. Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovanej, podanom prostredníctvom jeho právneho zástupcu, k vyjadreniu žalovanej sa plne pridržiaval svojho odvolania a v ňom uvedených dôvodov. Mal za to, že súd prvej inštancie mal skúmať jeho žalobný návrh vo vzťahu k obojmu závetom ako z hľadiska relatívnej neplatnosti, tak i absolútnej neplatnosti bez toho, aby prihliadal na to, ako žalobca neplatnosť v žalobe označil, či za absolútnu alebo relatívnu. Ide o právne posúdenie veci, ktoré patrí do náplne práce súdu, pretože súd pozná právo a jeho úlohou je právo a zákonné ustanovenia aplikovať na zistený skutkový stav veci a tento následne právne posúdiť a vo veci rozhodnúť. V tomto smere žalobca odkazuje na ods. 34., 35. a 36. rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12.10.2016, č.k. 4Co/114/2016, kde odvolací súd vyslovil rovnaký právny názor, pričom odkazuje i na judikatúru a rozhodnutia najvyšších súdnych autorít (uznesenie Ústavného súdu SR 43/2011, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo 213/2008). Poukázal na vyjadrenie svojej právnej zástupkyne na pojednávaní dňa 13.01.2017 (v zápisnici z tohto pojednávania je nesprávne uvedený dátum 13.1.2016) v znení: „V tomto konaní žiadame o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu závetu, žalobca sa dovoľal relatívnej neplatnosti podaním žaloby, poukazujeme na rozhodnutie odvolacieho súdu a judikatúru. Relatívna neplatnosť právneho úkonu závetu vyplýva z ustanovenia § 479 OZ.“ a na pojednávaní dňa 17.2.2017 prostredníctvom svojho právneho zástupcu v záverečnej reči uviedol, že: „žiadame, aby súd žalobe vyhovel a určil, že závet je neplatný. Žalobca v konaní preukázal, že závet je v rozpore s § 479 OZ. V zmysle ktorého sa má dostať plnoletým potomkom aspoň toľko, koľko robí 1 polovica ich dedičského podielu zo zákona, čo uvedený závet nespĺňa.“ Uviedol, že tvrdenie žalovanej v bode 4 jej odvolania, že vôľou žalobcu bolo dovoľávať sa len absolútnej neplatnosti, absolútne nezodpovedá pravde. Veta, ktorú v súvislosti s týmto tvrdením žalovaná uvádza v bode 4. svojho vyjadrenia, že sa tak vyslovil žalobca aj na pojednávaní 13.1.2017, keď odcitoval vetu právnej zástupkyne v znení že: „Trváme naďalej na tom, že závet je absolútne neplatným právnym úkonom a nemohlo ísť o slobodnú vôľu poručiiteľky“ je len ako jediná vytrhnutá z prednesu právneho zástupcu žalobcu, akoby len táto veta na pojednávaní konaného dňa 13.1.2017 odznela zo strany žalobcu. Žalovaná účelovo vyňala len jednu vetu z prednesu právnej zástupkyne žalobcu a snaží sa ňou neprípustne vykladať svoj názor, čo bolo podľa žalovanej vôľou žalobcu a čo sledoval podaním určovacej žaloby. Vyjadrenia žalovanej, že súd vraj mal rozhodovať ultra petitum pokiaľ začal neplatnosť závetu posudzovať aj z hľadiska relatívnej neplatnosti je neutržateľné a dá sa označiť len za zúfalú snahu o zvrátenie rozhodnutia súdu, pretože či ide o absolútnu alebo relatívnu neplatnosť právneho úkonu nemá žalobca povinnosť uvádzať, ale touto otázkou sa ako predbežnou musí vždy zaoberať súd a z tohto hľadiska napadnutý právny úkon posúdiť v zmysle zásady iura novit curia. Žalovaná v bode 8 svojho vyjadrenia nezmyselne tvrdí napriek predmetu sporu, že vraj žalobca nepreukázal svoj naliehavý právny záujem na určení absolútnej neplatnosti závetu. Je notoriou, že v dedičských konaniach, kde sa zistí závet a pokiaľ ho niektorý z dedičov neuznáva, je odkázaný na podanie žaloby, na čo mu je stanovená lehota a teda v danom prípade nie je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem. Možnosť napadnúť závet v súdnom konaní sa predpokladá zákonom, a to preto, že v dedičskom konaní dedičský súd ani poverený súdny komisár - notár nie je oprávnený rozhodovať o tom, či je závet platný alebo neplatný, ale môžu odkázať dediča, ktorý závet spochybňuje a neuznáva na podanie žaloby. K bodu 9 odvolania žalovanej, že vraj otázka platnosti, resp. neplatnosti závetu bola iba predbežnou otázkou a že napadnutý rozsudok nedáva odpoveď kto je dedičom, je podľa žalobcu tvrdenie neutržateľné. V dedičskom konaní bol zistený okruh dedičov alebo nej poručiiteľky a to jej dve deti (žalobca a žalovaná). Ide o dedičov zo zákona a je nepochybné, keď dedič zo zákona napadol neplatnosť závetu, tak pre prípad úspešnosti v spore je dedič zo zákona a táto skutočnosť vyplýva zo zákona, lebo dedičská postupnosť je stanovená zákonom. Žalobca bol toho názoru, že ak súd prvej inštancie vo veci ustálil, že ide o relatívnu neplatnosť závetu, v takom prípade priamo zákon stanovuje kto je dedičom a aký je jeho dedičský podiel. K bodu 11 odvolania žalovanej žalobca uviedol,

že podľa najvyšších súdnych autorít, napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 213/2008 nie je rozhodné, ako oprávnený subjekt sám kvalifikuje neplatnosť právneho úkonu, t.j. či ako absolútnu alebo relatívnu, urobenou kvalifikáciou nie je súd viazaný. Rozhodujúce je, že dedič napadol závet resp. závety, považoval ich za neplatné (absolútne), pričom jeho právny názor či ide o absolútnu neplatnosť napadnutého právneho úkonu či relatívnu nie je pre súd záväzný.

14. Žalovaná vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcu sa naďalej sa pridržiavala svojich doterajších tvrdení, najmä skutočnosti, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h CSP) a názor, týkajúci sa výkladu vôle žalobcu, dovolať sa relatívnej neplatnosti závetu neobstojí. Vôľou žalobcu podľa nej nepochybne bolo iba určenie, že závet je absolútne neplatný. Vyjadril to výslovne ešte aj na pojednávaní dňa 13.1.2017. Jeho právna zástupkyňa jednoznačne a jasne uviedla: „Trvám naďalej na tom, že závet je absolútne neplatným právnym úkonom a nemohlo ísť o slobodnú vôľu poručiťky.“ Konštatovanie žalobcu v bode 1. že: „súd správne zistil skutkový stav veci avšak pokiaľ žalobu vo výroku 2 zamietol, tak správne zistený skutkový stav nesprávne právne posúdil“ považovala žalovaná za v rozpore s jeho odvolacím dôvodom, na ktorý odkazuje (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP). V zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Tieto tvrdenia žalobcu, keď raz tvrdí, že skutkový stav bol správne zistený a raz tvrdí, že skutkový stav nebol správne zistený si podľa žalovanej navzájom odporujú. K argumentácii žalobcu, že formulácia „zanechávam všetok svoj majetok dcére Kataríne Slávikovej“ je neurčitá, uviedla, že závet spĺňa všetky náležitosti vyžadované zákonom. Poručiťka určite a zrozumiteľne v závete prejavila svoju vôľu naložiť s majetkom pre prípad smrti. Podstatnou je však skutočnosť, že žalobca podal žalobu, v ktorej žiadal určiť absolútnu neplatnosť závetu. Právo dovolať sa relatívnej neplatnosti sa na rozdiel od absolútnej neplatnosti premlčuje v trojročnej premlčacej dobe odo dňa, kedy bolo možné toto právo vykonať po prvýkrát. Na určenie absolútnej neplatnosti závetu neboli splnené právne predpoklady a preto mal súd prvej inštancie žalobu zamietnuť, tak ako to správne urobil vo svojom predchádzajúcom rozsudku z 1.6.2015. Opätovne poukázala tiež na skutočnosť, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem a neunesol dôkazné bremeno v konaní. Mala za to, že počas konania sa žalobca na preukázanie naliehavého záujmu vôbec nezamerával a ani k tejto dôležitej okolnosti neprodukoval žiadne dôkazy. Aj túto skutočnosť považovala za dôvod, prečo by mal súd návrh zamietnuť, pretože naliehavý právny záujem nepreukázal.

15. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) a vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorý nepovažoval za potrebné doplniť ani zopakovať, prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. CSP) a vo veci rozhodol postupom podľa § 219 ods. 3 CSP v spojení s § 378 ods. 1 CSP, keď dospel k záveru, že odvolanie žalobcu ani odvolanie žalovanej nie sú dôvodné.

16. Podľa § 387 ods. 1 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

17. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 C.s.p.).

18. Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkladne sa zaoberal tvrdeniami a dôkazmi strán v spore, riadil sa právnym názorom odvolacieho súdu uvedenom v rozsudku zo dňa 12.10.2016 č.k. 4Co 520/2015-551, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami podľa § 191 CSP a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil v súlade s požiadavkami § 220 ods. 2 CSP, s ktorým odôvodnením sa odvolací súd stotožňuje a konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP). Odvolacie námietky žalovanej a žalobcu nemali vplyv na vecnú správnosť rozsudku a nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku.

19. Žalobca sa žalobou podanou na súd dňa 6.4.2006 domáhal určenia, že závet o vydedení zo dňa 3.12.2001 poručiťky E.. R. T., rod. Š., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T.-J. E., M. P. X, zomrelej dňa XX.XX.XXXX, je neplatný a že závet zo dňa 3.12.2001 poručiťky E.. R. T., rod. Š., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom Bratislava-Staré Mesto, M. P.I. X, zomrelej dňa XX.XX.XXXX je neplatný.

20. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 01.06.2015 č.k. 25C/35/2006-486 a určil, že dôvody vydedenia žalobcu poručiťkou E.. R. T., rod. Š.R., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. - J. E., M. P., zomrelej dňa XX.XX.XXXX, v listine o vydedení zo dňa 03.12.2001, nie sú dané, keď po vyhodnotení vykonaného dokazovania dospel k záveru, že z hľadiska formálneho je listina o vydedení platná, ale neboli splnené materiálne podmienky vydedenia žalobcu. Žalobu žalobcu v časti o určenie, že závet zo dňa 03.12.2001 poručiťky E.. R. T., rod. Š., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom T. - J. E., M. P., zomrelej dňa XX.XX.XXXX, je neplatný, zamietol. Súd prvej inštancie skúmal platnosť závetu ako právneho úkonu, či bol urobený slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne a dospel k záveru, že v konaní žalobca neunesol dôkazné bremeno tvrdenia, že poručiťka závetu nenapísala slobodne pod nedovoleným nátlakom zo strany inej osoby, nebola preukázaná ani skutočnosť, že poručiťka v čase spísania závetu trpela duševnou poruchou, hoci aj prechodnou, ktorá by spôsobila absolútnu neplatnosť urobeného právneho úkonu.

21. Na odvolanie žalobcu a žalovanej Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací rozsudkom zo dňa 12.10.2016 č.k. 4Co 520/2015-551 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa určenia, že dôvody vydedenia žalobcu poručiťkou v listine o vydedení zo dňa 03.12.2001 nie sú dané, potvrdil a v ostatnej napadnutej časti týkajúcej sa určenia neplatnosti závetu, rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Poukázal na to, že v predmetnom konaní sa žalobca okrem neplatnosti závetu domáhal aj určenia, že dôvody vydedenia nie sú dané a z obsahu žaloby je ak nepochybný výslovný prejav vôle žalobcu dovolať sa neplatnosti závetu, teda nebyť vylúčený z dedenia na základe závetu, čiže aj vady závetu spočívajúcej v jeho rozpore s ust. § 479 Občianskeho zákonníka a žalobca tak zreteľne prejavil aj svoju vôľu namietat aj relatívnu neplatnosť uvedeného právneho úkonu. Vyslovil názor, že doručením žaloby žalovanej nastali účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti závetu. Mal za to, že preto bolo povinnosťou súdu prvej inštancie vzhľadom na vyššie uvedené zaoberať sa v konaní aj otázkou relatívnej neplatnosti závetu vzhľadom aj na úspech žalobcu v časti jeho nároku o neplatnosť vydedenia, resp. určenia, že dôvody vydedenia nie sú dané, čím sa stal súd prvej inštancie nezaoberal, v dôsledku čoho bola odňatá možnosť žalobcovi, aby uskutočňoval jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nebolo možné napraviť v odvolacom konaní.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené v časti žalobného návrhu týkajúceho sa určenia neplatnosti listiny - závetu o vydedení žalobcu zo dňa 3.12.2001 poručiťkou E.. R. T.O. (jeho matkou) nadobudol právoplatnosť a v zmysle názoru odvolacieho súdu sa mal v ďalšom konaní zaoberať relatívnu neplatnosťou závetu už aj vzhľadom na to, že aj vzhľadom na skutkové tvrdenia žalobcu a vyhoveniu jeho žaloby v časti závetu o jeho vydedení, ktorou sa súd prvej inštancie v predchádzajúcom konaní a rozsudku nezaoberal.

23. Ustanovenie § 479 Obč. zákonníka je obmedzením závetnej voľnosti poručiťky, a to v záujme ochrany neopomenuteľných dedičov. Neopomenuteľný dedič, potomok, ktorým žalobca bez pochybností je, má podľa tejto úpravy právo dovolať sa relatívnej neplatnosti závetu, pokiaľ sa mu z dedičstva nedostane toľko, koľko predstavuje jednu polovicu jeho dedičského podielu podľa zákona. Dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu je hmotnoprávny jednostranný právny úkon adresovaný účastníkom dotknutého právneho úkonu, v danom prípade dedičom. Relatívnej neplatnosti sa možno dovolať aj formou žaloby, protinávrhu alebo námietky vnesenej v konaní. Dovolanie sa relatívnej neplatnosti závetu má právne účinky dôjdením dotknutým účastníkom, v tomto prípade dedičom. Dovolanie sa uskutočňuje výslovným prejavom, z ktorého je zrejmá vôľa dotknutej osoby dovolať sa neplatnosti právneho úkonu, pričom nie je rozhodujúce, ako oprávnený subjekt sám kvalifikuje neplatnosť právneho úkonu. Za dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu možno považovať aj tvrdenie oprávneného subjektu v žalobe, z ktorého možno vyvodit' jeho vôľu, že nechce byť viazaný pre neho nepriaznivými účinkami závetu. Právo dovolať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu podlieha premlčaniu. Premlčacia doba je 3-ročná (§ 101 Obč. zákonníka) a plynie odo dňa, kedy mohlo právo byť vykonané po prvý raz, začína teda plynúť objektívne. Ide o časový okamih, kedy sa subjektívne právo transformuje do nároku oprávneného dovolať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu. V danom prípade právo žalobcu dovolať sa relatívnej neplatnosti závetu začalo plynúť smrťou poručiťky, t.j. dňom 14.11.2004, odkedy mu začala plynúť 3-ročná objektívna premlčacia doba. Za dovolanie sa relatívnej neplatnosti závetu žalobcom možno považovať podanie žaloby o neplatnosť závetu, ktorá bola podaná dňa 6.4.2006 voči žalovanej ako dedičke po poručiťke a doručená jej dňa 15.5.2006. Týmto

momentom, doručení žaloby žalovanej ako osoby dotknutej právnym úkonom, nastali účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti závetu a závet je nutné považovať za neplatný v tej časti, pokiaľ poručiteľ z predmetu dedičstva nezanechal žalobcovi polovicu jeho zákonného podielu z dedičstva (Uznesenie ÚS SR sp.zn. IV.ÚS 43/2011-7. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo 213/2008).

24. Argumentácia žalovanej ohľadom nestotožnenia sa s názorom odvolacieho súdu v tomto smere nebola náležitá a jej odvolacia námietka, že vôľou žalobcu nepochybne bolo iba určenie, že závet je absolútne neplatný, čo mal vyjadriť výslovne ešte aj na pojednávaní dňa 13.1.2017 a jeho právna zástupkyňa jednoznačne a jasne uviedla: „Trváme naďalej na tom, že závet je absolútne neplatným právnym úkonom a nemohlo ísť o slobodnú vôľu poručiťky“, nebola nedôvodná. Z obsahu Zápisnice o pojednávaní zo dňa 13.01.2017 (v zápisnici z tohto pojednávania je nesprávne uvedený dátum 13.1.2016) vyplýva vyjadrenie právnej zástupkyne žalobcu: „V tomto konaní žiadame o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu závetu, žalobca sa dovolal relatívnej neplatnosti podaním žaloby, poukazujeme na rozhodnutie odvolacieho súdu a judikatúru. Relatívna neplatnosť právneho úkonu závetu vyplýva z ustanovenia § 479 OZ.“ a na pojednávaní dňa 17.2.2017 prostredníctvom svojho právneho zástupcu v záverečnej reči uviedol, že: „žiadame, aby súd žalobe vyhovel a určil, že závet je neplatný. Žalobca v konaní preukázal, že závet je v rozpore s § 479 OZ. V zmysle ktorého sa má dostať plnoletým potomkom aspoň toľko, koľko robí 1 polovica ich dedičského podielu zo zákona, čo uvedený závet nespĺňa.“ Neobstojí odvolacia námietka žalovanej, že: „žalobca na pojednávaní kategoricky trval len na určení absolútnej neplatnosti závetu a že bola rozhodovacia právomoc súdu týmto vymedzením/definovaním daná a nie je v kompetencii súdov rozhodovať ultra petitem (§ 216 ods. 1 CSP)“. Nie je pravdivé konštatovanie žalovanej, že z prednesov žalobcu je zrejmé, že sa nepochybne domáhal určenia neplatnosti celého závetu, nielen jeho časti, čo hypoteticky vyplýva pri relatívnej neplatnosti. Možno sa stotožniť s tvrdením žalobcu v jeho vyjadrení k odvolaniu žalovanej, že z petitu žaloby podanej žalobcom (zo žalobného návrhu) jasne vyplýva, že žalobca sa domáha určenia neplatnosti právneho úkonu, teda tak z hľadiska relatívnej ako aj absolútnej neplatnosti, čo je však vždy na posúdení súdom bez toho, aby musel právne posúdenie veci žalobcu v žalobe uvádzať a relatívnou neplatnosťou sa bolo potrebné zaoberať už aj vzhľadom k právoplatnému rozhodnutiu o neplatnosti závetu o vydedení. Nemožno sa však stotožniť s tvrdením žalobcu, že súd prvej inštancie žalobu na určenie neplatnosti závetu zo dňa 03.12.2001 mal posudzovať aj s ohľadom na § 40a OZ, pretože aj z tohto hľadiska bol závet súdom prvej inštancie posudzovaný a dôvod absolútnej neplatnosti závetu nebol žalobcom preukázaný. Práve z dôvodu, že sa súd prvej inštancie zaoberal len otázkou absolútnej neplatnosti závetu a nezaoberal sa aj otázkou jeho relatívnej neplatnosti, bol aj predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. K argumentácii žalovanej, že právo dovolať sa relatívnej neplatnosti sa na rozdiel od absolútnej neplatnosti sa premlčuje v trojročnej premlčacej dobe odo dňa, kedy bolo možné toto právo vykonať po prvýkrát, odvolací súd už vyššie uviedol, že v danom prípade právo žalobcu dovolať sa relatívnej neplatnosti závetu začalo plynúť smrťou poručiťky, t.j. dňom 14.11.2004, odkedy mu začala plynúť 3-ročná objektívna premlčacia doba. Za dovolanie sa relatívnej neplatnosti závetu žalobcom možno považovať podanie žaloby o neplatnosť závetu, ktorá bola podaná dňa 6.4.2006 voči žalovanej ako dedičke po poručiťke a doručená jej dňa 15.5.2006. Týmto momentom, doručení žaloby žalovanej ako osoby dotknutej právnym úkonom, nastali účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti závetu. Pokiaľ žalovaná uvádza, že ak dedičské právo zo zákona je pri (hypotetickej) relatívnej neplatnosti závetu nepochybne do výšky 50% dedičského podielu, nezodpovedanou, a teda naďalej spornou zostáva otázka, kto je/bude dedičom zvyšnej 50%-nej časti dedičského podielu, malo by jej byť, resp. jej právnomu zástupcovi zrejmé, že dedičmi po poručiťke sú žalovaná (dcéra poručiťky) a žalobca (syn poručiťky) a aj keď po poručiťke žalovaná dedí zo závetu, zo zákona dedí aj ako neopomenuteľný dedič žalobca, keďže listina o jeho vydedení bola právoplatným rozhodnutím súdu určená za neplatnú. Preto nebola dôvodná námietka žalovanej, že napadnutý rozsudok odpoveď na danú otázku určenia, kto je dedičom zostávajúcej časti dedičstva, na ktorú sa relatívne neplatný závet nevzťahuje, nedáva. Určením relatívnej neplatnosti závetu, súdom prvej inštancie, žalobca získal legitimitu na dedenie z tohto (sporného) závetu tým, že žalobca je neopomenuteľným dedičom v tej časti, v ktorej by sa žalobcovi nedostávala jedna polovica dedičského podielu zo zákona. Nie je tak opodstatnené ani tvrdenie žalobcu v jeho odvolaní, že v listine o jeho vydedení nie sú uvedené osoby uvedené v ust. § 473 ods. 2 OZ, v danom prípade dcéra žalobcu a že oba záveti nemôžu popri sebe obstáť, lebo si vzájomne odporujú.

25. Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti a v napadnutej zamietajúcej časti podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

26. V časti nároku na náhradu trov konania a náhrady trov štátu vo výrokoch III., IV a V. odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z dôvodu, že svoje rozhodnutie v týchto napadnutých častiach okrem uvedených ustanovení § 262 ods. 1, § 255 ods. 1, § 259 CSP rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania a trovách štátu nedostatočne odôvodnil, rozhodnutie o trovách konania neobsahuje posúdenie z hľadiska úspechu žalobcu a žalovanej v konaní, nezaoberal sa ani úspechom žalobcu v časti týkajúcej sa jeho žalovaného návrhu o určenie neplatnosti závetu o vydedení, o ktorom bolo rozhodnuté právoplatne jeho predchádzajúcim rozsudkom v spojení s predchádzajúcim rozsudkom odvolacieho súdu v prospech žalobca a absentuje aj, že o priznanom nároku bude rozhodnuté, teda o výške celkovej náhrady trov konania, samostatným rozhodnutím. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách odvolacieho konania (§396 ods. 3 CSP).

27. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

#### **Poučenie:**

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 2 C.s.p. nie je prípustné v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p.